

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Andrei Harghel și Constantin Alerguș,
examinînd în camera de consiliu, în baza actelor din dosar, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, P. Guțan împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 în cauza penală privind pe

Iliescu Anatol Andrei, născut la 15 mai 1986, originar și locuitor al satului Mihalașa, r-nul Telenești.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *11 iunie 2010-22 decembrie 2011(prima instanță).*
2. *03 aprilie 2012 – 03 iulie 2012(instanța de apel).*
3. *08 octombrie 2012 – 27 noiembrie 2012(instanța de recurs).*
4. *11 ianuarie 2013- 03 aprilie 2013(instanța de apel).*
5. *11 iunie 2013-17 iulie 2013(instanța de recurs).*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei sect. Botanica, mun. Chișinău din 22 decembrie 2011, procesul penal început în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal în privința inculpatului Iliescu A., potrivit prevederilor art. 109 Cod penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților.

De către organele de urmărire penală inculpatul Iliescu A. a fost învinuit în aceea, că la 16 mai 2010, aproximativ la ora 10:30, avînd scopul sustragerii intenționate a bunurilor altei persoane, pe ascuns a pătruns în curtea casei, care aparține cet. N. Moroza, amplasată pe teritoriul vilei „Bucuria” din or. Dobruja mun. Chișinău, de unde a încercat să sustragă șase iepuri mari, în valoare de 75 lei fiecare în sumă de 450 lei și 8 iepuri mici, în valoare totală de 400 lei, cauzîndu-părții vătămate o daună în proporții considerabile în mărime totală de 850 lei.

Instanța de fond a adoptat hotărîrea menționată mai sus.

2. Împotriva sentinței a declarat apel acuzatorul de stat, solicitînd casarea ei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Iliescu A. să fie

condamnat în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Apelantul în susținerea cererii de apel a menționat, că conform art. 109 alin. (2) Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii instanței de judecată.

Împăcarea se consideră personală atunci cînd se referă expres la persoanele implicate în proces care au căzut de acord să se împace.

Împăcarea părților produce efecte numai asupra făptuitorilor cu care s-a realizat împăcarea. În cazul dat, împăcarea a avut loc unilateral și nu bilateral, întrucît inculpatul nu a fost prezent în procesul cercetării judecătorești.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2012 recursul procurorului a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a relevat că: „din declarațiile inculpatului date la urmărirea penală, precum și declarațiile părții vătămate de la urmărirea penală și instanța de fond rezultă, că în cazul dat împăcarea este totală, fapt ce duce la stingerea completă a procesului penal, împăcarea este necondiționată, stingerea conflictului nu este subordonată nici unei condiții.

Reieșind din cele menționate, instanța de apel consideră că instanța de fond corect și legal a încetat procesul penal în privința inculpatului Iliescu A. în legătură cu împăcarea părților, iar recursul procurorului urmează a fi respins ca nefondat.

Careva încălcări de ordin procesual care ar duce la casarea sentinței din oficiu nu au fost stabilite”.

4. Împotriva deciziei menționate procurorul a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea ei și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a invocat, că hotărîrea atacată nu cuprinde motive pe care se întemeiază soluția, că la pronunțarea deciziei instanța de apel nu a luat în considerație faptul, că în instanța de judecată inculpatul nu s-a prezentat, eschivîndu - se cu rea - voință de la organele de drept și prin încheierea instanței a fost anunțat în căutare.

În instanța de fond partea vătămată a depus o cerere în scris prin care îl iartă pe inculpat, vrea să se împace cu el, pretenții de ordin material sau moral nu are, iar inculpatul nu a depus o asemenea cerere, sau măcar verbal să menționeze că acceptă împăcarea.

În cazul dat împăcarea a avut loc unilateral și nu bilateral, întrucît inculpatul nu a fost prezent în procesul cercetării judecătorești, fapt lăsat fără apreciere legală de către instanța de fond.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2012 recursul ordinar declarat de procuror a fost admis, a fost casată total decizia Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2012 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a relevat, că instanța de judecată a pronunțat o sentință care este contrară legii, iar instanța de apel a menținut-o neîntemeiat.

Sub acest aspect s-a constatat, că ambele instanțe au comis următoarele erori de drept.

În primul rînd, potrivit art.109 alin.(2) Cod penal, 391 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, împăcarea este personală. Dacă părțile s-au împăcat, se adoptă sentința de încetare a procesului penal.

Normele vizate definesc în mod clar că împăcarea se bazează pe bunăvoința exprimată liber de autorul faptei penale și partea vătămată. Împăcarea poate avea loc doar dacă ambele părți consimt liber acest fapt în fața instanței de judecată.

Prin urmare, încetarea procesului penal în cazul de pe rol contravine prevederilor normelor de drept menționate, adică nu are suport legal, este neîntemeiată și incorectă, deoarece inculpatul nu a aprobat personal și în fața instanțelor de judecată împăcarea cu partea vătămată.

În al doilea rînd, conform art. 400 alin. (1), 509 alin. (6) și (7) Cod de procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvîrșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate. Sentința adoptată în condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției poate fi atacată cu recurs, invocîndu-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită, care se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448 Cod de procedură penală.

În sensul vizat s-a reținut, că instanța de apel eronat a indicat în descriptivul deciziei sale că: „Judecata, examinînd cauza în baza acordului de recunoaștere a vinovăției, a pronunțat sentința nominalizată”, și neîntemeiat a soluționat apelul procurorului în procedura recursului ordinar: „conducîndu-se de art. 449 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală ”, deoarece din procesul - verbal al ședinței instanței de fond nu rezultă, că cauza a fost judecată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.

Mai mult, o asemenea procedură era imposibilă de realizat de către instanța de fond odată ce cauza a fost soluționată în lipsa inculpatului. Conform art. 504 - 506 Cod de procedură penală, inculpatul urma să contrasemneze condițiile presupusului acord și procesul - verbal al ședinței de judecată desfășurată în condițiile articolelor nominalizate, fapt inexistent în materialele dosarului.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 apelul procurorului S. Savca declarat împotriva sentinței Judecătoriei sect. Botanica, mun. Chișinău din 22 decembrie 2011 a fost respins ca fiind depus peste termen, cu menținerea sentinței contestate fără modificări.

Pentru a pronunța decizia instanța de apel a reținut, că sentința Judecătoriei sect. Botanica, mun. Chișinău din 22 decembrie 2011 a fost pronunțată integral la 22 decembrie 2011 în prezența procurorului S. Savca (p.d.70).

În sentință este indicat modul și termenul de atac și de asemenea în procesul verbal al ședinței de judecată din 22.12.2011 (p. d. 70) este menționat, că a fost explicat modul și termenul de atac.

La 10 ianuarie 2012 Judecătoria sect. Botanica, mun. Chișinău a expediat în adresa procurorului sect. Botanica, mun. Chișinău copia sentinței pentru informare (p.d.77).

Potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau, în cazul înaintării cererii în

condițiile art. 399 alin. (2) Cod de procedură penală, de la data înmînării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu prevede altfel.

În cazul din speță, termenul de declarare a apelului pentru participanții prezenți la pronunțare expiră la 06 ianuarie 2012, peste 15 zile de la data cînd a fost pronunțată sentința integral, însă apelul a fost depus de către procuror și trecut în registru de intrare a actelor instanței de judecată la 08 februarie 2012, adică cu întîrziere mai mare de o lună.

În astfel de circumstanțe, instanța de apel a concluzionat, că procurorul neîntemeiat a omis termenul pentru declararea apelului împotriva sentinței în cauză și din aceste motive apelul urmează a fi respins ca depus peste termen.

7. Împotriva deciziei procurorul a declarat recurs ordinar în care, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrii instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare.

Recurentul motivează recursul prin următoarele.

Acuzatorul de stat S. Savca a depus apelul împotriva sentinței Judecătoreiei sect. Botanica, mun. Chișinău din 22 decembrie 2011 în termenul stabilit de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală și aceasta rezultă din cele ce urmează.

Potrivit părții descriptive a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2012 apelul procurorului denumit „recurs” a fost respins ca fiind nefondat.

Totodată, instanța de apel prin soluția adoptată a reiterat, că „careva încălcări de ordin procesual care ar duce la casarea sentinței din oficiu nu au fost stabilite”.

Astfel, prin această soluție pusă la baza deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2012 s-a conchis, că apelul procurorului a fost depus în termen.

Procurorul participant în instanța de apel n-a fost de acord cu menținerea sentinței instanței de fond de încetare a procesului penal în baza art. 109 Cod penal pe motivul împăcării părților, declarînd în acest sens recurs ordinar.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2012, fiind verificată legalitatea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2012 de încetare a procesului penal, a fost admis recursul ordinar declarat de procuror cu casarea hotărîrii instanței de apel, fiind dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Astfel, la 03 aprilie 2013 Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău urma să rejudece cauza penală de acuzare a lui Iliescu A. în limitele indicațiilor Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție date prin decizia din 27 noiembrie 2012, și anume sub aspectul încetării procesului penal în baza art. 109 Cod penal. Or, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău prin soluția adoptată la 03 iulie 2012 n-a stabilit careva încălcări de ordin procedural care ar duce la casarea sentinței din oficiu.

În asemenea circumstanțe, în opinia procurorului, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 și-a depășit limitele rejudecării cauzei, or, potrivit prevederilor art. 436 alin. (3) Cod de procedură penală, „cînd hotărîrea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește

latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărîrea a fost casată”.

Deci, soluția instanței de apel de respingere a apelului procurorului ca depus tardiv nu poate fi considerată altfel, această soluție rămîne cea care a existat la soluționarea recursului, fiind totalmente ignorate indicațiile obligatorii ale instanței de recurs.

8. Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție apreciază inadmisibil recursul procurorului, fiind vădit neîntemeiat.

Potrivit prevederilor art. 436 alin. (1) Cod de procedură penală procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărîrii în instanța de recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei.

Norma de drept vizată fixează două limite pe care instanța care judecă după casare trebuie să le aibă în vedere:

- conformitatea cu hotărîrea de recurs, în măsura în care situația de fapt rămîne cea avută în vedere la soluționarea recursului;
- respectarea limitelor casării, prevăzute în alin. (3) și (4) art. 436 Cod de procedură penală;

Însă aceste limite ar putea fi depășite dacă situația de fapt avută în vedere cu ocazia judecării recursului se schimbă în urma cercetării judecătorești în cadrul rejudecării.

9. După cum reiese din explicațiile Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție din 12 decembrie 2005, nr. 22 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel” cu modificările ulterioare, desfășurarea judecării apelului are loc în următoarele etape:

- partea pregătitoare a ședinței de judecată;
- cercetarea judecătorească;
- dezbaterile judiciare;
- replici;
- deliberarea și pronunțarea hotărîrii în apel.

Măsurile pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel, ca primă etapă, reprezintă verificările prealabile privind corectitudinea constituirii ședinței de judecată și a sesizării instanței de apel.

Verificarea corectitudinii constituirii ședinței de judecată presupune că instanța urmează să verifice dacă a fost îndeplinită procedura de citare a părților dacă inculpatul aflat în stare de arest este prezent în ședința de judecată și este asigurată asistența juridică obligatorie. În cazul în care una din părți nu a fost citată și nu s-a prezentat la judecată sau dacă inculpatul arestat nu a fost adus, sau dacă apărătorul nu s-a prezentat, deși asistența juridică este obligatorie, judecarea apelului se amîna pentru altă dată, la care aceste cerințe urmează să fie îndeplinite.

Verificarea corectitudinii sesizării instanței de apel presupune că instanța urmează să verifice dacă sentința atacată este supusă apelului potrivit legii, dacă cererea de apel aparține unei persoane care este titular legal al dreptului de apel **dacă cererea de apel a fost declarată în termenul legal. În cazul în care apelul este inadmisibil sau tardiv, judecata nu mai are loc, întrucît instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația.**

Altfel spus, rejudecînd apelul, instanța de apel la 03 aprilie 2013, în mod obligatoriu trebuia să respecte procedura desfășurării judecării în apel, însă atunci cînd în partea pregătitoare a depistat, că apelul procurorului este tardiv (schimbarea situației comparativ cu judecarea precedentă a apelului), instanța de apel, respingîndu-l, a procedat legal, întrucît instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația (pct. 14.1. din Hotărîrea Plenului vizată mai sus) și **nu trebuia să parcurgă alte etape de judecare a apelului**, cum este menționat în alineatul precedent.

10. După cum a reținut instanța de apel în decizia sa din 03 aprilie 2013 sentința în cauză a fost pronunțată integral la 22 decembrie 2011 în prezența procurorului S. Savca (f.d.70).

În sentință este indicat modul și termenul de atac și de asemenea în procesul -verbal al ședinței de judecată din 22 decembrie 2011 (f.d.70) este menționat, că a fost explicat modul și termenul de atac.

La data de 10 ianuarie 2012 Judecătoria sect. Botanica, mun. Chișinău a expediat în adresa procuraturii sect. Botanica, mun. Chișinău copia sentinței pentru informare (f.d.77).

Potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau, în cazul înaintării cererii în condițiile art. 399 alin. (2), de la data înmînării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu dispune altfel.

În cauza din speță, termenul de declarare a apelului pentru participanții prezenți la pronunțare, expirase la 06 ianuarie 2012, peste 5 zile de la data cînd a fost pronunțată sentința integral, însă apelul a fost depus de către procuror și trecut în registrul de intrare a actelor instanței de judecată la 08 februarie 2012, adică cu întîrziere mai mare de o lună.

11. Prin urmare, pretinsele argumente ale procurorului, că apelul a fost declarat în termeni legali, nu-s convingătoare.

Nu au justificare nici afirmațiile recurentului potrivit cărora prin examinarea recursului procurorului în Curtea Supremă de Justiție la 27 noiembrie 2012, apelul procurorului a căpătat sens, chipurile, ca depus în termen.

Reiterăm, la 03 aprilie 2013 instanța de apel a respectat normele generale de examinare a apelului și n-a avut careva restricții să nu verifice respectarea termenului de depunere a apelului de către procuror.

12. Întrucît pretinsele argumente ale procurorului nu se cuprind în temeiurile pentru recurs prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, recursul lui se apreciază ca inadmisibil.

13. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, P. Guțan împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 în cauza penală privind pe **Iliescu Anatol Andrei**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia a fost pronunțată integral la **07 august 2013, ora 9³⁰**.

Președinte (semnătura)

Constantin Gurschi

Judecători (semnătura)

Andrei Harghel

(semnătura)

Constantin Alerguș

Copia corespunde originalului

Andrei Harghel